

CS

CS

CS

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 13.6.2008
KOM(2008) 355 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o statistikách sestavených podle nařízení (ES) č. 2150/2002 o statistice odpadů a o jejich kvalitě

1. Úvod

1.1 Nařízení o statistice odpadů

V souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2150/2002 ze dne 25. listopadu 2002 o statistice odpadů¹ Komise podle čl. 8 odst. 1 „předloží zprávu Evropskému parlamentu a Radě o statistikách sestavených podle tohoto nařízení, a zejména o jejich kvalitě a zatížení podniků“.

Oddíl 7 bod 3 přílohy I a II stanoví, že „Komise zahrne zprávy o rozsahu a kvalitě do zprávy stanovené v článku 8“. Zprávy členských států o kvalitě jsou k dispozici na internetových stránkách na adrese:

http://circa.europa.eu/Public/irc/dsis/pip/library?l=/wastesstatistics/regulat/data_transmission/quality_statistics

Tato zpráva shrnuje první výsledky, podává přehled o kvalitě údajů a zahrnuje doporučení pro případné změny nařízení. Týká se 25 členských států EU, které měly právní povinnost poskytnout v roce 2006 údaje.

Počínaje referenčním rokem 2004 mají členské státy EU podle nařízení poskytovat údaje za každý druhý rok. Přílohy I a II stanoví požadavky na statistické údaje o vzniku odpadů, zpracování odpadů a kapacitách zpracování odpadu. Výsledky jsou rozčleněny podle kategorií odpadů v souladu se statistickou nomenklaturou odpadu (EWC-Stat), která je vymezena v příloze III nařízení. V tabulce 1 jsou uvedeny další údaje o požadavcích na předkládání zpráv.

¹ Úř. věst. L 332, 9.12.2002, s. 1. Nařízení ve znění nařízení (ES) č. 1893/2006 (Úř. věst. L 393, 30.12.2006, s. 1).

Tabulka 1: Soubory údajů podle nařízení o statistice odpadů

Soubor údajů		Popis a rozčlenění	Regionální úroveň
1	Vznik	Odpad: - 20 činností, při nichž je odpad produkován: 19 výrobních odvětví, domácnosti - 48 kategorií odpadů	Vnitrostátní
2	Spalování	Spalování odpadů: - 2 druhy zpracování - 14 kategorií odpadů	NUTS 1
3	Využití (kromě využití energie)	Využití odpadů: - 1 druh zpracování - 17 kategorií odpadů	NUTS 1
4	Odstraňování (jiné než spalováním)	Odstraňování odpadů: - 2 druhy zpracování - 16 kategorií odpadů	NUTS 1
5	Infrastruktura zpracování Rozsah systému sběru	Počet / kapacita zařízení pro využití / odstraňování odpadů: - 5 druhů zpracování Procentní podíl obyvatel / obydlí obsluhovaných systémem sběru odpadu z domácností a podobného odpadu.	NUTS 2

1.2 Prováděcí opatření

Komise nařízení (ES) č. 2150/2002 podpořila vypracováním dalších právních aktů a pokynů:

- nařízení Komise (ES) č. 574/2004 ze dne 23. února 2004, kterým se mění přílohy I a III nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2150/2002 o statistice odpadů²;
- nařízení Komise (ES) č. 783/2005 ze dne 24. května 2005, kterým se mění příloha II nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2150/2002 o statistice odpadů³;
- nařízení Komise (ES) č. 782/2005 ze dne 24. května 2005, kterým se stanoví formát pro přenos výsledků statistik odpadů⁴;
- nařízení Komise (ES) č. 1445/2005 ze dne 5. září 2005, kterým se vymezují správná kritéria hodnocení kvality a obsah zpráv o kvalitě týkajících se statistiky odpadů⁵;

² Úř. věst. L 90, 27.3.2004, s. 15.

³ Úř. věst. L 131, 25.5.2005, s. 38.

⁴ Úř. věst. L 131, 25.5.2005, s. 26.

⁵ Úř. věst. L 229, 6.9.2005, s. 6.

- Příručka pro provádění nařízení (ES) č. 2150/2002 o statistice odpadů (červenec 2006, verze 1.1)⁶.

1.3 Kvalita údajů v prostředí, kde jsou využívány různé metody

Nařízení (ES) č. 2150/2002 stanoví údaje, které mají být poskytovány, a požadovanou kvalitu, nestanoví však žádnou konkrétní metodu vypracování statistik odpadů, a tyto jsou tudíž sestavovány pomocí různých metod. To členskými státy umožňuje zachovat zavedené systémy sběru údajů a minimalizovat změny nezbytné za účelem splnění požadavků nařízení.

Přístup zahrnující používání různých metod však způsobuje vážné problémy. Může vést k metodickým rozdílům mezi jednotlivými zeměmi, k rozdílům mezi jednotlivými soubory údajů z téže země a dokonce i v jednotlivých souborech údajů. V důsledku toho může být složitější zabezpečit srovnatelnost údajů a zajistit vysokou kvalitu údajů.

Způsob měření kvality závisí na použitých metodách. Pro různé metody existují různé parametry kvality (např. variační koeficient v případě výběrového šetření; analýza citlivosti u modelování atd.). Stanovení ukazatelů pro celkovou kvalitu údajů ztěžuje zejména kombinace metod v rámci souborů údajů. Přístup zahrnující používání různých metod stanovený v nařízení proto značně ztěžuje posuzování a sdělování kvality údajů.

Různost přístupů ovlivňuje rovněž srovnatelnost údajů. K omezení srovnatelnosti údajů může dojít zejména s ohledem na rozsah a způsob, jakým je odpad přiřazován k jednotlivým činnostem, při nichž je produkován, jak bude popsáno dále v této zprávě.

Ve svých zprávách o kvalitě členské státy údaje popsaly s odkazem na prvky kvality, jež se obvykle používají v evropském statistickém systému hodnocení kvality statistik⁷ a které jsou stanoveny v nařízení (ES) č. 1445/2005 týkajícím se kvality statistik odpadů.

2. PŘESNOST A VČASNOST

Přesnost a včasnost se týkají dodržení oficiálních lhůt pro poskytování údajů a časové prodlevy mezi referenčním obdobím a dostupností údajů.

Podle nařízení (ES) č. 2150/2002 měly být poskytnuty údaje za referenční rok 2004 a zprávy o kvalitě měly být předloženy do 30. června 2006. Obdržené informace Eurostat zhodnotil do dvou měsíců od stanovené lhůty podle těchto kritérií:

- úplnost souborů údajů,
- úplnost zprávy o kvalitě,
- včasnost,
- správné uplatnění definicí a klasifikací,

⁶ http://circa.europa.eu/Public/irc/dsis/pip/library?l=/wastesstatistics/regulat/manual_statistics

⁷ Internetové stránky Eurostatu týkající se kvality:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=2273,1,2273_47140765&_dad=portal&_schema=PORTAL

- uplatnění řádných statistických metod.

Členským státům byly výsledky oznámeny dne 23. srpna 2006 a v případě neúplných údajů nebo chybějících zpráv o kvalitě byly požádány, aby chybějící informace je poskytly co nejdříve. V případě potřeby byly údaje znovu vyhodnoceny v září 2006, přičemž byly vzaty v úvahu informace obdržené po prvním hodnocení; nové hodnotící výkazy byly rozeslány dne 13. září 2006.

S ohledem na to, že rok 2006 byl prvním rokem, kdy se zprávy předkládaly, přesnost byla uspokojivá. Většina členských států lhůtu dodržela, nebo ji překročila jen o několik dnů:

- 12 členských států dodrželo lhůtu 30. června 2006 (Rakousko, Belgie, Kypr, Česká republika, Německo, Estonsko, Finsko, Maďarsko, Lotyšsko, Polsko, Švédsko, Slovinsko),
- 6 členských států poskytlo údaje a/nebo zprávy o kvalitě pozdě, avšak dostatečně včas, aby mohly být zohledněny v prvním kole hodnocení v srpnu 2006 (Dánsko, Španělsko, Itálie, Litva, Slovensko, Spojené království),
- 4 členské státy poskytly údaje, nepředložily však zprávu o kvalitě do srpna 2006 (Francie, Lucembursko, Malta, Nizozemsko); všechny tyto státy poskytly zprávu krátce poté,
- 3 členské státy neposkytly značnou část údajů do 22. září 2006 (Řecko, Irsko, Portugalsko), a obdržely proto oficiální dopis. Řecko údaje poskytlo v listopadu 2006, Irsko v červnu 2007 a Portugalsko v září 2007.

Zveřejnění

Údaje o vzniku odpadů byly zveřejněny v databázi Eurostatu pro šíření statistik v prosinci 2006; údaje o zpracování odpadů v lednu 2007. Od té doby byla databáze několikrát aktualizována prostřednictvím přenosu revidovaných údajů nebo odhadů chybějících hodnot. Soubor údajů o kapacitě zpracování odpadu nebyl dosud zveřejněn, jelikož struktura tohoto souboru údajů je vzhledem k počtu aspektů komplikovaná.

3. ÚPLNOST ÚDAJŮ

Poskytnutí úplných souborů údajů je zásadní pro vypracování agregátů EU. Imputace chybějících údajů je obtížná a časově náročná, má vliv na včasnost statistik odpadů, jakož i na kvalitu údajů. Proto se požaduje, aby země omezily množství chybějících údajů na nejnižší možnou míru tím, že v případě potřeby zašlou odhady.

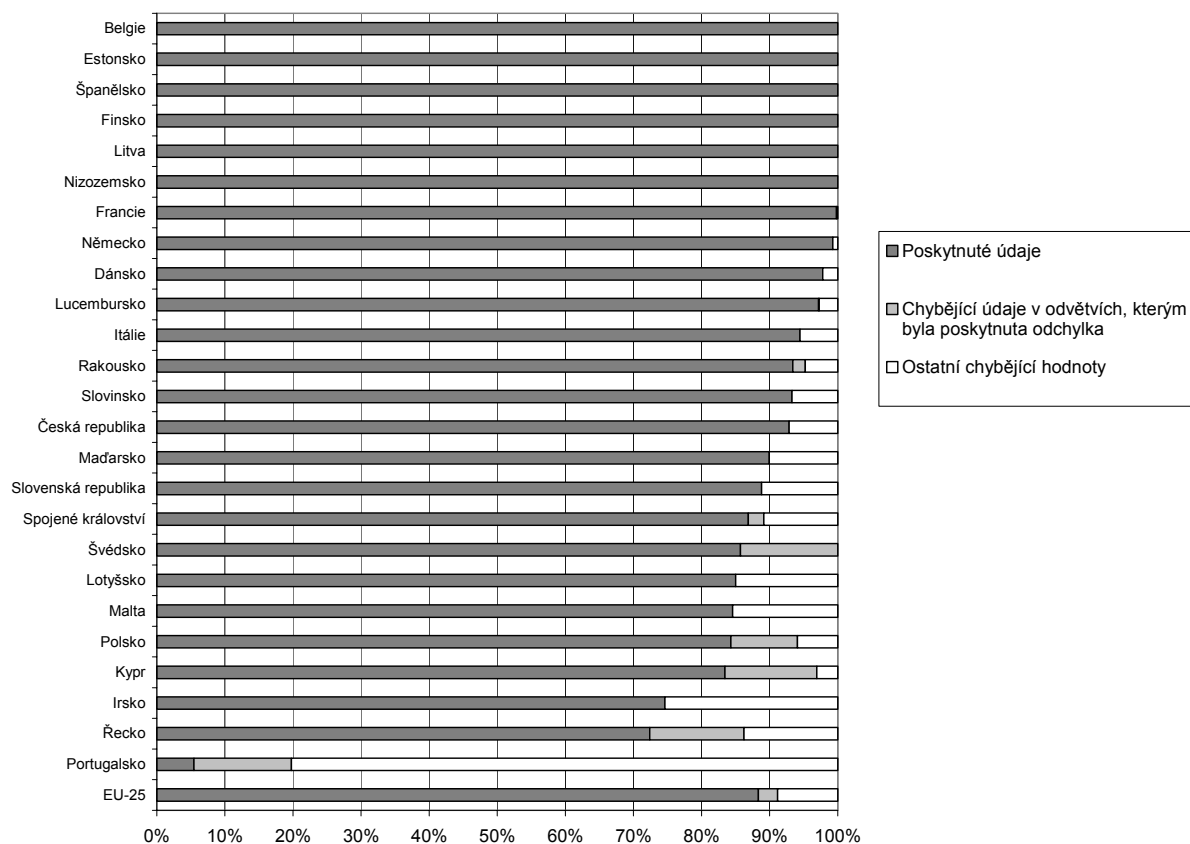
Z obrázku 1 vyplývá, že členské státy poskytly 88 % požadovaných údajů; 12 % bylo označeno za chybějící. Zaměříme-li se na rozčlenění chybějících údajů podle členských států, hospodářských odvětví a kategorií odpadu, je zřejmé, že hlavní část chybějících hodnot připadá na tři oblasti.

Přibližně třetina chybějících údajů připadá na odpad ze zemědělství, myslivosti a lesnictví (NACE A), rybolovu (NACE B) a odvětví služeb (NACE G–Q). Jedenáct zemí má povoleno odchylky týkající se předkládání zpráv o těchto odvětvích podle článku 4 nařízení. To vysvětluje přibližně 70 % chybějících údajů v těchto třech odvětvích; zbývajících 30 % se

týká zemí, které nemají žádné odchylky. Některé země, které mají odchylky povoleny, ve skutečnosti údaje (či jejich část) poskytly.

Přibližně 20 % chybějících údajů se týká kalů. U množství kalů je nutné uvést hmotnost nevysušeného odpadu a hmotnost sušiny. Většina zemí byla schopna poskytnout údaje buď o hmotnosti sušiny, nebo o hmotnosti nevysušeného odpadu. Eurostat stanovil koeficient pro přepočítání hmotnosti nevysušeného odpadu / hmotnosti sušiny a použil jej pro imputaci chybějících hodnot.

V době, kdy byla tato zpráva připravována, poskytlo Portugalsko údaje pouze o odpadu z domácností; údaje o odpadu z hospodářství zcela chyběly. Aby Eurostat mohl vypočítat celkové údaje pro EU, musel hodnoty imputovat, ačkoliv empirický základ není v prvním roce dostatečný.

Obr. 1: Úplnost údajů o vzniku odpadů v členských státech

Úplnost poskytnutých údajů o zpracování odpadů je ještě důležitější než v případě vzniku odpadů, jelikož nelze imputovat množství zpracovaná podle jednotlivých druhů zpracování. Zpracovaná množství je nutné uvést pro vnitrostátní úroveň a pro úroveň NUTS 1. Údaje v této části se týkají pouze vnitrostátní úrovně. Řada zemí neposkytla úplné regionální rozčlenění; v této první fázi poskytování údajů Eurostat upřednostnil soudržnost a úplnost na vnitrostátní úrovni.

Podíl chybějících údajů o zpracování odpadů nepřekračuje 2,6 %. Hlavní část chybějících údajů připadá na dvě oblasti.

Několik zemí nebylo v případě kalů schopno poskytnout údaje o hmotnosti nevysušeného odpadu a o hmotnosti sušiny, nýbrž mohlo poskytnout pouze jeden z těchto údajů. Více než polovinu chybějících hodnot tvoří neúplné zprávy o kalech. Většina ostatních chybějících hodnot souvisí s méně častými způsoby odstraňování odpadů: úprava půdními procesy (např. biologický rozklad kapalných odpadů nebo kalů v půdě apod.) a vypouštění tuhých odpadů do vodních těles.

4. PŘESNOST

Přesností se rozumí podobnost mezi odhadovanou nebo vypočtenou hodnotou a přesnou nebo skutečnou hodnotou, včetně aspektů, jakými jsou výběrové chyby, rozsah údajů, použité prahové hodnoty, neposkytnutí odpovědí, úpravy, kontroly a opravy, důvěrnost údajů atd.

4.1 Rozsah údajů a chyby pokrytí

Cílem nařízení je vypracovat statistiky odpadů podle definice v čl. 1 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/12/ES, s výjimkou radioaktivního odpadu.

Statistiky vzniku odpadů musí být sestaveny pro všechna hospodářská odvětví a pro domácnosti. Statistiky by měly zahrnovat rovněž odpad z malých podniků (< 10 zaměstnanců), ačkoliv tyto podniky by měly být z průzkumů pokud možno vyňaty.

Statistiky zpracování odpadů zahrnují veškerý odpad využitý nebo odstraněný v dané zemi bez ohledu na jeho původ. Základní myšlenkou nařízení je shromažďování údajů o konečném místě určení odpadů; přípravné operace zpracování nejsou zahrnuty.

Z oblasti působnosti nařízení je vyloučen veškerý odpad recyklovaný přímo na místě, kde odpad vznikl.

Nejednoznačné definice

Statistiky odpadů jsou součástí evropských právních předpisů o odpadech. U těchto statistik je proto třeba nalézt způsob, jak se vypořádat s nedostatkem právních definicí, zejména s problémem souvisejícím s rozlišováním materiálů, které jsou a které nejsou odpady. Rozdílné výklady definicí mohou mít značný dopad na rozsah údajů a jejich srovnatelnost v případě obrovských toků odpadů. Obvyklé problémy uváděné ve zprávách o kvalitě se týkají způsobu pokrytí odpadu ze dřeva, kovového odpadu a organických odpadů z potravinářského průmyslu.

K této záležitosti poskytuje užitečné vodítko interpretační sdělení Komise o odpadech a vedlejších produktech (KOM(2007) 59 v konečném znění). Komise pracuje rovněž na přípravě kritérií, která umožní určit, kdy odpad přestává být odpadem, a pomohou upřesnit rozdíl mezi materiály, které jsou a nejsou odpady.

Jednoznačné klasifikace a definice jsou nezbytné zejména s cílem zajistit, aby byly údaje použitelné při stanovování cílů, například v oblasti recyklace.

Dovoz a vývoz

K chybám pokrytí týkajícím se vzniku odpadů dochází zejména kvůli tomu, že v některých zemích nejsou údaje shromažďovány od původců odpadů, nýbrž jsou odvozeny nepřímo ze

sběru odpadů nebo zpracování odpadů. Tento přístup zachovává zatížení respondentů na nízké úrovni, má však určité nedostatky. Jedním z nich je to, že přímý vývoz odpadů, tj. vývoz bez fáze zpracování v dané zemi, nebude zahrnutý (např. v Rakousku, Dánsku, Litvě), nejsou-li k úpravě tohoto vývozu použity jiné zdroje údajů. To bude mít vliv zejména na pokrytí recyklovatelného odpadu. Možnostmi získávání statistických údajů o dovozu a vývozu odpadů se zabýval zvláštní program pro pilotní studie, který skončil v roce 2007. V současné době se připravuje zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě shrnující výsledky.

Některé země tradičně sestavují vnitrostátní statistiky týkající se pouze zpracování odpadů, které vznikly v dané zemi (např. Dánsko, Francie, Nizozemsko, Belgie). Ne všechny tyto země svůj přístup přizpůsobily požadavkům nařízení. Odchytky od požadovaného pokrytí se mohou vztahovat na všechny kategorie odpadů (např. Dánsko, Belgie), nebo pouze na zvláštní toky odpadů (např. Francie).

Druhotný odpad

Příloha I nařízení o statistice odpadů požaduje výslovně informace o odpadech vzniklých v rámci využívání nebo odstraňování odpadů, tzv. druhotných odpadech. Odhaduje se, že druhotný odpad vzniká zejména při hospodářských činnostech, které se zabývají nakládáním s odpady (odvětví NACE 37, 51.57 a 90). Z údajů a zpráv o kvalitě však vyplývá, že řada zemí nebere toto ustanovení v úvahu, s největší pravděpodobností proto, že pro vnitrostátní účely jsou údaje vypracovány odlišným způsobem.

Na základě neúplného pokrytí druhotného odpadu dochází k tomu, že je vznik odpadů v jednotlivých odvětvích podhodnocen; to zase ztěžuje výklad údajů pro tato odvětví a celkové hodnoty odpadů.

Pokrytí malých podniků

Většina členských států malé podniky ze shromažďování údajů o vzniku odpadů vyloučila. Zatímco některé země vypracovávají odhady o odpadech z malých podniků, jiné tak nečiní (např. Česká republika, Francie, Maďarsko, Lotyšsko, Polsko, Slovinsko), a to buď z důvodu metodických problémů, nebo že je množství odpadů považováno za malé.

Výsledné nedostatečné pokrytí vzniklého množství závisí na prahových hodnotách pro sběr údajů a na hospodářské struktuře zemí, tj. počtu a činnostech podniků, které nejsou zahrnuty. Z informací z jednotlivých zemí vyplývá, že se podíl odpadů z malých podniků může značně lišit. Řada zemí, které nevypracovávají odhady, ve svých zprávách o kvalitě uvedla, že pracují na metodách odhadu a že budou schopny odhady poskytnout v příštím kole předkládání zpráv.

4.2 Problémy týkající se klasifikace a přiřazování

Rozčlenění podle hospodářských odvětví

Nařízení požaduje, aby členské státy rozčlenily údaje podle 20 činností, při nichž je odpad produkován. Správné rozdělení je předpokladem pro:

- srovnatelnost množství odpadů v jednotlivých odvětvích,
- soudržnost statistik odpadů se statistikami podniků.

Rozčlenění podle ekonomických činností se provádí odkazem na klasifikaci ekonomických činností v Evropském společenství (NACE Rev. 1.1). Byla přijata nová klasifikace ekonomických činností (NACE Rev. 2) a rozčlenění požadovaná nařízením o statistice odpadů byla odpovídajícím způsobem upravena. NACE Rev. 2 se bude používat od referenčního roku 2008; předpokládá se, že údaje za rok 2004 a 2006 budou převedeny na NACE Rev. 2. Revize NACE nesouvisí s problémy s klasifikací, o nichž je pojednáno níže.

Způsob, jakým je odpad přiřazen k odvětví, v němž je produkován, závisí na metodách použitých ke sběru údajů. Přibližně dvě třetiny členských států získávají většinu svých údajů o vzniku odpadů přímo od původců odpadů, a to buď pomocí průzkumů, nebo ze správních dokumentů. Tento přístup poskytuje přímé informace o zdroji odpadů. Většina těchto zemí používá ke stanovení kódu NACE původce svůj statistický registr hospodářských subjektů; to zajišťuje soudržnost se statistikami podniků.

V zemích, v nichž jsou údaje o vzniku odpadů získávány nepřímě z údajů o zpracování odpadů, existuje značné riziko nesprávného přiřazení odpadů. Tento přístup používá Dánsko, Německo, Litva, Rakousko a Malta. V tomto případě jsou informace o činnosti, při níž je odpad produkován, známy pouze ze sekundárních zdrojů (např. zařízení provádějící sběr odpadů, provozovatel zařízení pro zpracování odpadů), nebo musí být odvozeny jinak (např. pomocí modelů nebo evropského seznamu odpadů⁸, který obsahuje informace o původu odpadů). Všechny tyto přístupy mají zřejmá omezení.

Odpad z domácností

Rozlišení mezi odpadem z ekonomických činností a odpadem z domácností v nařízení nahrazuje tradiční pojem „komunálního odpadu“.

Metodickým problémem je vypracování přesných statistik pro odpad z domácností, jelikož odpad z domácností je obvykle sbírán společně s odpadem z obchodů, malých podniků a institucí. Mnoho zemí nemá přímé informace o podílu odpadu z domácností; tyto země byly proto požádány, aby stanovily podíl odpadu z domácnosti pomocí jiné metody.

Dvanáct členských států zavedlo nový pojem a nahlásilo údaje pouze pro odpad z domácností. Jejich metody sahají od cílených průzkumů (analýzy odpadů) po hrubé odhady získané od podniků zabývajících se nakládáním s odpady nebo od provozovatelů skládek. Devět zemí nový pojem nezavedlo. Zprávy čtyř zemí o kvalitě neobsahovaly v této záležitosti žádné informace. V důsledku toho je v současnosti srovnatelnost údajů o odpadu z domácností omezena na země dodržující nařízení. Očekává se, že s poskytnutím údajů za rok 2006 se situacelepší, jelikož řada zemí pracuje na přípravě vhodných metod.

4.3 Chyby měření

Chyby měření mohou vyplývat z použití nepřesných převodních koeficientů. Dosud jsou poměrně častým problémem skládky, které nejsou vybaveny mostními váhami. V těchto případech nahlášené údaje obvykle vycházejí z kapacity vozidel pro sběr odpadů a jsou přepočítány pomocí průměrné hustoty odpadu. Zkušenosti v Polsku a Litvě ukazují, že tento přístup vede spíše k nadhodnocení množství odpadu než k jeho podhodnocení. Chyba měření je pravděpodobně nejvyšší u komunálního odpadu a ostatního odpadu uloženého na skládce, který není klasifikován jako nebezpečný. Nebezpečné odpady a recyklovatelné odpady jsou

⁸ Rozhodnutí 2000/532/ES, pokud jde o seznamu odpadů, Úř. věst. L 226, 6.9.2000, s. 3.

s větší pravděpodobností váženy z finančních důvodů. Kvalita údajů se bude v tomto ohledu neustále zvyšovat, jelikož staré skládky jsou uzavírány a budují se nové skládky, které jsou v souladu s předpisy EU.

5. ZATÍŽENÍ PODNIKŮ

Zatížení respondentů znamená zatížení, jež pro podniky vyplývá z poskytování údajů, a měří se jako skutečný počet respondentů a jejich zatížení ve fyzickém vyjádření (časová náročnost).

Nařízení o statistice odpadů vyžaduje, aby členské státy zatížení snížily zajištěním přístupu ke správním údajům a vyloučením malých podniků s méně než 10 zaměstnanci z průzkumů, pokud značným způsobem nepřispívají ke vzniku odpadů.

Většina členských států však neměří zatížení ve fyzickém vyjádření, a nemůže proto k této otázce poskytnout údaje. Pět členských států udává zatížení u jednoho respondenta v rozmezí od 30 minut do pěti hodin. Většina členských států si je však množství práce vynaložené podniky vědoma a používá různé přístupy ke snížení zatížení a k účinnému sběru údajů.

Nejdůležitější pomocí podnikům je snaha zamezit předkládání dvojích zpráv ke správním a statistickým účelům použitím správních údajů a/nebo koordinací průzkumů týkajících se odpadů u dotčených institucí (statistické úřady, ministerstva životního prostředí, agentury pro životní prostředí). Pro 14 členských států jsou hlavním výchozím materiálem pro statistiky odpadů správní údaje. Ostatní země používají správní údaje jako jeden z mnoha zdrojů údajů.

Ustanovení obsažené v nařízení, které požaduje, aby byly malé podniky vyjmuty z průzkumů, je řešen různě. Některé země zahrnují malé podniky do výběrového šetření a výsledky extrapolují (Belgie, Estonsko pro některá odvětví, Řecko). Většina je však zcela vylučuje, přičemž údaje se buď neberou v potaz (viz bod 4.3), nebo se extrapolují pomocí odhadovacích modelů založených na faktorech. Země zavedly různé prahové hodnoty pro vyloučení, které jsou vymezeny většinou počtem zaměstnanců nebo množstvím odpadu vyprodukovaného za rok. Některé země obě kritéria kombinují, aby bylo zajištěno, že do sběru údajů budou zahrnuty i malé podniky, pokud překročí stanovenou prahovou hodnotu pro vznik odpadů.

6. ZÁVĚRY

Analýza údajů z prvního kola předkládání zpráv nebyla dosud dokončena, již nyní je však zřejmý pokrok, jehož bylo dosaženo v otázce úplnější a harmonizovanější evropské statistiky odpadů.

Je nutné vyzdvihnout kladný účinek povinnosti dokumentovat metodiky a hodnotit kvalitu údajů ve zprávách o kvalitě. Problémy a nedostatky jsou viditelnější a ukazují, kde je nutné zlepšení. Nařízení mimoto podporuje soudržnost mezi statistikou odpadů a ostatními statistickými oblastmi tím, že požaduje důsledné dodržování klasifikace ekonomických činností NACE a používání statistických jednotek uplatňovaných ve statistice podniků. Zvyšuje tudíž možnost začlenění statistik odpadů do environmentálně-hospodářských účtů.

6.1 Vývoj v členských státech

Na vnitrostátní úrovni závazný charakter nařízení jednoznačně posílil status statistiky odpadů ve statistických systémech. Povinnosti uložené nařízením vedly k vývoji metodik a ke změnám ve vnitrostátních systémech sběru údajů.

Na základě zkušeností v prvním kole předkládání zpráv řada zemí oznámila, že hodlá zlepšit kvalitu údajů a plnění požadavků nařízení. Budou-li tyto změny vyžadovat právní úpravy, mohou vstoupit v platnost až v referenčním roce 2008.

Zdá se, že nařízení v členských státech urychlilo trend zamezování nadměrnému předkládání zpráv prostřednictvím spolupráce mezi institucemi shromažďujícími údaje a zjednodušením oznamovacích povinností. Stále běžnějším se stává dvojí používání údajů ke správním i statistickým účelům, přičemž základem je větší soudržnost údajů a nižší zatížení respondentů.

6.2 Nutnost revize

Ačkoliv výsledek prvního kola předkládání zpráv potvrdil obecný přístup, je jednoznačně nutné přezkoumat některé koncepční nedostatky.

Rozčlenění podle druhů odpadu

V příloze I a příloze II (oddíl 2) nařízení se požaduje, aby množství vzniklého a zpracovaného odpadu bylo rozčleněno podle kategorií odpadů různým způsobem pro každý soubor údajů (viz tabulka 1). Účelem bylo snížit požadovanou míru podrobnosti na minimum, a minimalizovat tak zatížení pro členské státy.

Zkušenosti z prvního kola předkládání zpráv jasně ukazují, že nevýhody tohoto pojetí jsou značné, přičemž výhody nejsou významné, a pokud jde o členské státy, nebylo zjištěno žádné pozorovatelné ulehčení. Většina členských států shromažďuje informace na mnohem podrobnější úrovni a omezuje rozčlenění při přípravě údajů, které mají být předány Eurostatu.

Hlavní negativní aspekty:

- není možné určit výsledné hodnoty pro jednotlivé kategorie odpadů; to značně ztěžuje ověření a výklad údajů,
- úroveň podrobnosti údajů o zpracování odpadů je příliš nízká; významné toky odpadů jsou zahrnuty v nespecifikovaných kategoriích odpadu („ostatní odpady“),
- předkládání a sdělování výsledků je velmi složité,
- různé formáty ztěžují práci s údaji a jejich zpracování.

Od stávajícího přístupu by se mělo přejít ke společné klasifikaci jak pro vznik odpadů, tak pro zpracování odpadů. Jako základ pro diskusi by se mělo použít podrobnější rozčlenění kategorií odpadu v oddíle 2 přílohy I.

Regionální rozčlenění údajů o infrastruktuře pro zpracování odpadů

Nařízení požaduje, aby členské státy poskytly údaje o počtu a kapacitě zařízení pro využití a odstraňování odpadů na úrovni NUTS 2 (příloha II oddíl 3). Toto podrobné regionální

rozčlenění znamená pro Eurostat a i pro členské státy značnou pracovní zátěž. Podíl důvěrných údajů na regionální úrovni značně vzrůstá, čímž se omezuje užitečnost. Je nutné přezkoumat důležitost těchto podrobných informací.

Rozčlenění podle druhů zpracování odpadů

Podle oddílu 8 bodu 2 poskytování údajů o zpracování odpadů shrnuje všechny (10) způsoby využití (kromě využití energie) do jedné kategorie pro předkládání zpráv. Požadované údaje o kapacitě využití odpadů zahrnují způsoby zpracování jako kompostování, recyklace kovů a rafinace olejů. V těchto případech se úroveň podrobnosti zdá být nedostatečná: informace o některých způsobech recyklace by byly vhodné pro účely monitorování politiky v oblasti odpadů. Vzrůstá zejména potřeba poskytovat údaje, které by bylo možné použít jako referenční hodnoty pro porovnání se stanovenými cíli. V některých případech mohou být tyto cíle závazné. To vyzdvihuje potřebu soudržných údajů ve všech členských státech, což bude pravděpodobně vyžadovat další upřesnění definic a klasifikací.

Způsoby odstraňování odpadů (8 druhů zpracování) jsou rozčleněny do dvou kategorií pro předkládání zpráv, z nichž jedna se v členských státech ve skutečnosti nepoužívá.

7. VÝHLED

Na základě prvních zkušeností a ve snaze zlepšit využitelnost a kvalitu údajů s přihlédnutím k dodatečným nákladům pro podniky a veřejné správy Komise navrhne v příhodné době změnu nařízení týkající se sběru údajů pro referenční rok 2008 s cílem:

- mít stejné rozčlenění kategorií odpadů pro vznik odpadů a zpracování odpadů prostřednictvím harmonizace oddílů 2 přílohy I a přílohy II,
- přezkoumat regionální rozčlenění v příloze II,
- přezkoumat rozčlenění kategorií zpracování odpadů v příloze II, zejména využití a odstraňování odpadů.